

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI, ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	5 frt. — kr.
Félévre	2 frt 50 kr.
Negyedévre	1 frt 25 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

MEGJELENIK

hetenkint egyszer, vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kényes utca, 175. szám hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem adatkak vissza.

KIADÓHIVATAL:

Szikes Antal könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek, hirdetések és minden a kiadóhivatalt érdeklő közlemények küldendők.

„Nyilvántartás”-ban egy sor közlési díja 10 kr.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Egyes szám kapható Szikés Antal könyvkereskedésében.

Olcso árú, drága pénz.

Egynehány év óta a gabonatermének olcsó ára mellett a gazdálkodó alföldi embert csak a remény tartotta fenn. Abban a véleményben élt, csak átmeneti időszak ez, fognak jönni még jobb idők! A ki tehette, évről-évre eladandó készletét tartogatta, reményében annak, hogy majd csak emelkedik az ár, meg lesz fizetve a várakozás. Híjába való eddig minden remény, az árak nem hogy emelkednének, hanyatlanak azok még jobban! Piaczunkon a lefolyt héten már hat forint alulra csapódott le a métermázsza búza értéke. S még az sem tudhatjuk bizonyosan, ez-e már a legalacsonyabb ár, melyen alább le nem szállhat. Mily csalódás? Kik tavaly ősszel hét forintot nem akartak túl adni készletükön s a jobb jövő reményében inkább felvett kölcsönökkel törekedtek magukon segíteni, ezen nem remélt fordulat által ugyancsak nagy kárt vallanak. Nem csak rájuk nehezedett a felvett kölcsön terhe, hanem a kölcsön fedezetül kiszemelt árúban is jelentékeny fogyás állott be. Így gazdálkodni nehéz s egész hazánk nemzetgazdaságát veszélylyel fenyegeti.

S legalább a pénz lenne szemben ezen közgazdasági bajjal olcsó. De mit tapasztalunk, azt, hogy mindazok a tőkék, melyek ezelőtt húsz-huszonöt évvel 6%-ra helyeztetek ki, következetesen mind 8%-ra lettek felemelve. Kivétel egyedül az árpapénzek képeznek, s ezt a 8%-ot még terhesebbé teszi az a szinte jogtalanul bevett szokás, hogy a kamatokat előre kell kifizetni, s ha ki nem fizettetnek, a kamatok kamatait is kell fedezni. Hát ez bizony drága pénz!

Az olcsó árú s drága pénz kalamitással

szemben, kérdés minő orvosszerekhez folyamodjék a boldogulni óhajtó ember. Ő maga semmi egyébhez, mint takarékosághoz. Ha nem telik több, legyen elég a kevesebb, ez az okos életelv, mely még bir gyakorlati értékkel. Magunk bizony azon, hogy a gabona ára javuljon, nem lendíthetünk semmit. Még maga az állam is kénytelen e tekintetben tehetelenségét bevallani. Sok látható vagy láthatatlan tényező hatott össze, hogy ezt a helyzetet teremtse. E tényezők rugóinak legtöbbje ismeretlen s ha egynémelyik ismerős is, hozzá férhetlen. Az állam is a javulást legfeljebb lassanként előkészíteni, azonban egyszerre megteremteni nem képes. Maga a gazdálkodó legfeljebb abban segíthet magán, hogy kevesebbet termel abból, mlnek ára nincs, s fordul ahhoz, a mit még is kis haszonnal elárusítani képes.

Egy azonban jó akarattal lehetséges. Értjük azt, hogy a pénz lehetne olcsóbbá tenni. Valóban itt lenne már ideje annak, hogy a mostani viszonyok tulmagas 8% kamatja 6% kamatra átváltoztassék. Mi Magyarországon nem élünk oly szerencsés körülmények közt, mind Nyugat-Európa egynehány állama, Angol, Franciaország, Belgium és Németalföld, mely országok oly szerencsés társadalmi viszonyokra közt élnek, hogy bőven rendelkeznek tőkékkel s nálunk nem ritkaság 1½—2% kamatra pénzt kapni, sőt átlag 3—4%-nál magasabb kamatokról ott nem is tudnak. Tudjuk azt hogy nálunk nem rendelkeznek oly tőkékkel, melyeket ilyen kamatra lehetne kihelyezni, azonban hogy a 8%-on alól lehetne leszállani, arról erősen meg vagyunk győződve s itt első helyen lenne hivatva takarékpénztárunk az iniciatívát kezébe venni s ha az tenné utána kellene indulni a többi

pénztáraknak, illetőleg tőkéknek is. Takarékpénztárunknak oly erős hitele van akár az aradi fiók banknál, akár a fővárosi legtekintélyesebb pénzüntézeteknél, hogy a kamat leszállításából támadó nagyobb forgalomnak hisszük tudna megfelelni. S a kamatkülönbség vesztesége, bőven lenne kárpótolva a nagyobb forgalom által.

Szavahihető barátunk mondá egykor, hogy nagyon megszorult egy ezer forintra. Elment egy „fukar”-ban álló tőkepenzeshez s kérte, hogy szívesen fizet 8%-os kamatot s megengedi, hogy az előre levonassék, csak segítsen rajta. A pénzes ember komoly hangon megszólal s kijelenti, hogy igen is segít rajta s ad neki pénzt, de csak két feltétel alatt: először 8%-ra nincs pénze, hanem csak 6%-ra, s másodszor a kamatot előre nem vonja le, hanem csak utólagosan kéri befizetni.

Ugyan nem volna-e méltányos s alapítása és működése célját tekintetbe véve ildomos hogy a mi takarékpénztárunk annak a „fukar” tőkepenzesnek példáját kövesse. A hozzá forduló közönségnek most azt mondaná, adok pénzt de csak 6%-ra.

Felhívjuk az igazgatóság tagjait, gondolkozzanak e felett!

— i — f.

Alispáni jelentés június hóri.

(Folyt és vége.)

III. Utak. Hidak. Védőtöltések.

A közlekedési utak közül a csaba-dobozai vármegyei ut az árviz maradványa által részben még most is elborítva van, a b. csaba-gerlai és b. csaba-békési utakon részben az árviz levezethetése véget nyitott átvezetéseket, részben új átvezetéseket létesítés miatt a közlekedés a múlt hó folyamán nem volt lehetséges. A mező-berényi k. tatesai, a békés-esabai és a békés-gyulai utak a múlt hó folyamán még teljesen rendbe nem hoztattak s azokon a közlekedés több nehézségbe ütközött.

TÁRCSA.

A HEGYI TÜNDÉR.

Fent az örökké zöld, óriási fenyvesek fölé emelkedő Kárpátok között bojongva, el-el merengtem a természet remek alkotásain; gyönyörűtástan bámultam a csodaszépségű őszhangot, mely hegy, erdő, völgy, szikla, patak, tó és hómező között uralkodik.

A természet csodái tovább-tovább ragadtak a határon át azon földre, melynek népe annyiszor, oly hősiiesen küzdött szabadságáért, önállóságáért . . . Lengyelországba. Ezen a földön, ezeken a tájakon végig tekintve lehetetlen meg nem érteni az e nép kebelében égő szabadságvágyat.

Itt a szabad természet öleiben, itt meglehet, megkell érteni, mért sajnó, mért fáj e nép szíve elvesztett szabadságáért, önállóságáért.

Itt, e bűbajos tájak egy kis zugában találtam egy parányi kunyhót elzárva a világtól, elrejtve kiváncsi szemek elől. E kis lak csak annyiban különbözik a hegyi pásztorok kunyhójától, hogy benne a kifáradt, s tán eltévedt utas mindenkor kész menhelyre talál.

Közelebe érve meglepetésemre amaz ismeretes dal: „Él még mindig Lengyelország” hangjai állítottak meg. Jól eső örömmel hallgattam s a mint a dal elhangzott, benyitottam s bent egy aggastyánt s egy 10—12 éves fiút találtam, kit az agg e dalra oktattott.

Elmondván jövetelem célját, nagy készséggel marasztalt és szívesen adott feleletet minden irányú kérdéseimre. Csak akkor komorult el, midőn magános, elvonult életére tereltem a beszédet, Hosszasan elme-

rengve hallgatott, végre így szólt: Ön, úgy látszik, érdeklődik sorsom iránt; ám jó, hallgassa meg tehát itteni életem okát. E helyen atyám meghagyásából lakom s ide van kötve családom is mindaddig — ha ugyan tiszteletben tartja az ősök parancsát — míg Lengyelország vissza nem nyeri szabadságát. S hogy ennek mért kell úgy történnie, azt megfogja érteni a „hegyi tündér” történetéből.

Unszoló kérésemre így kezdé elbeszélését.

A bércezes Kárpátoktól 2—3 órányira feküdt Lengyelországban, egy festői szépségű völgy öleiben 1792. év táján egy gyönyörű telep, melynek birtokosa Polowenszky Wladimir, a gógós, kapzsi főúr volt. Hír, pompa, gazdaság volt életének vágya s hogy ezt elérje nem válogatott az eszközökben.

Gógje zsarnokoskodásra, kapzsisága zsarolásra vitte. Főúri kényét érezette mindenivel, de legkivált jobbágyaival, kiknek sokat, nagyon sokat kellett túrni kegyetlensége miatt s kik nyomorba, inségbe jutottak zsarolása miatt.

Félt, rettegett tőle mindenki. Csak egy lény volt, kit a szeretet, az őszinte, édes szeretet fűzött hozzá, ki nem remegett, ha eléje lépett, ki lecsendesíté, ha szenvedélyek torzíták el különben nemes arcvonásait s ki angyali jó szívével leimádkozta este, s jóvátette másnap atyja vétkeit.

Zelmira volt ez, az ő egyetlen leánya, az ő szeme fénye, kinek páratlan szépsége, kibeszélhetlen jósága még az ő rideg szívének jégkérget is feltudta olvasztani. Zelmira, az árva Zelmira, volt az ő lelkének féltett kincse, gonddal ápolt virága, irigyelt büszkesége. Kedvéért megtett mindent; elnézte, ha begyógyította a sebeket, a miket az ő zsarnok lelke, igaztalan keze ejtett, elnézte, hogy felkereste gyógyító írjával a be-

tegeket, élelmi szereivel az éhezőket, vigasztaló szavával az igaztalanul bűnhődőket.

Elnézte, mert nem is tudta ő azok értékét, azok számát. Hiszen a szomszédos környék lakói maguk sem tudták, honnan jó, s honnan tudja az ő nagy inségüket. Csak azt látták, hogy mikor legnagyobb a szükség a háznál, akkor a hegyek felől váratlanul két ló dobogása hallatszik; a két ló házuk előtt megáll s azokról egy sűrűn lefátyolozott édeshangú nő s egy komor szolgálta ugrik le.

A sügartermetű nő benn terem viskójukban, kikerdi ügyüket-bajukat, s rögtön kész az orvoslással is. Aztán újra eltűnik a hegyek között, a hegyek mögött. Ilyenkor aztán összeteszik kezüket s imat rebegnek a „hegyi tündérhez,” hogy jöjjön el újra s a hegyi tündér megjelenik újra.

Az apa rendszeren csak annyit tudott, hogy édes lánya vadászni van az ő hű szolgáljával Skalovecz Juroval, kit egy vadászat alkalmával, mint 5—6 éves gyereket talált s a lánya kedvéért udvarába fogadott. Ez azóta hű ebként követi Zelmirát s jaj volna annak, ki az ő úrnőjét bántalmazni merné. Az ő dulga naponta körül járni a környéket s hírt hozni a szenvedőkről. Így tudta meg a „hegyi tündér” hol égető a segítség.

Mindezzel nem törődött az apa. Ő csak annyit kívánt leányától, hogy egykoron annak nyújtsa kezét, kit ő választ meg számára s ki fényt, hírt, gazdagságot hoz a családba.

Ilyen eddig még nem akadt, bár a hatalmas főúrnak volt módja válogatni leánya kéréiben. Hogy lánya szíve melyiknek látására dobban, az nagyon kevésbé haborgatta lelkét; eh! elég a boldogsághoz a hír, a gazdagság.

A többi vármegyei utak részint az utkaparók részint az előirányzott közmunka felhasználásával jó karba hozattak.

A hidakon és védőtölésekben-kivételével a sebes-kőrösi víz szabályozó társulat által folytatott part erősítési és a 33-ik számú körösi átmetszés jobb partján folyamatosan lévő munkálatoknak a hó folyamán lényegesebb változások nem történtek.

A f. év. tavaszán kiömlött árvizek maradványainak levezetése a múlt hó folyamán is kiváló gondoskodással tárgyalt képezte nevezetesen a b. csabai és békéscsaba hatáiban viz tömegek levezetése iránt részben a m. kir. államvasutak hozzá járulásával a vasut mentési árkok mélyítésével, részben egyes közlekedési utak s természetesen magaslatok átvágásával a b. gyulai m. kir. folyamterméni hivatal véleményének előzetes meghallgatása után kellően intézkedtem.

Ezen intézkedések eredményeként jelezhetem, hogy az árvizek legnagyobb része már levonult s csak is a természetes magaslatok által határolt laposokban s mlyedésekben mutatkoznak még annak maradványai.— E vissza maradt víz tömegektől a melyek a b-csabai hatáiban még mintegy 1500 holdat borítanak csak is elpárolgás folytán lehet megszabadulni.

E helyen jelentem a tek. bizottságnak, hogy a f. évi árvizek okainak felderítését s jövőben szükségesnek mutatózó védelmi intézkedéseket feltáró azon feliratot, melyet a bizottság múlt havi üléseiből küldött-szerűleg határozott a Nagyméltóságú közmunka és közlekedésügyi mkir: miniszter urnak átadni, — a múlt hó 28-án a kijelölt küldöttség élén a nevezett miniszter urnak azon kérelemmel nyújtottam át, hogy a feliratban foglaltakat becses figyelmére méltatni, s ösmert erélyével és tevékenységével e vármegye ármentesítése érdekében szükségesnek és cselhez vezetőnek mutatózó intézkedéseket megtenni a vagy azok megtétele iránt a kellő lépéseket foganatba venni méltóztatnék.

A miniszter ur készséges ígéretet tett hogy a mennyiben a feliratban foglaltak nézetével s az öt terhelő felelőséggel összeegyeztethetők azok létre hozatala iránt minden lehető elkövetend, különösen hangsúlyozván, hogy a vashalom és povád szabályozása legkiválóbb gondját képezendi s az ez irányban szükséges szabályozási műveleteket, ha még ez idén, de ha nem úgy a jövő évben minden bizonnyal végre handja.

A f. évi árvizek által sújtott vármegyei lakosok részére a vármegyében menindított könyöradomány gyűjtésből 2317 frt 81 kr. folyt be, míg a „Jó szív” 4000 frt bocsajtott rendelkezésre ez összegek méltányos kiosztása iránt még a jelen ülés folyamán külön előterjesztést teendek.

Nem hagyhatom e helyen emítés nélkül a Gróf Wenckheim család tagjainak az árvíz károsultak részére kiosztott s nemes szívtől sugallott adományait. Gróf Wenckheim Rudolf dobosi lakos és birtokos a doboz-megyei árvíz károsultak között 1000 frtot osztaltott ki s iskolájuk felépítésére 120 frtot adományozott, — Gróf Wenckheim Frigyes kigyósi lakos és birtokos a békési árvíz károsultak nagyobb mennyiségű gabona neműek kiosztásával segélyezte; Gróf Wenckheim Károly gerlapósteleki lakos s vármegyénkben az árvíz által legérzékenyebben károsított birtokos 600 frtot, és Gróf Wenckheim Ferencz és testvére hasonlólag 600 frtot fordítottak a károsultak segélyezésére.

Úgy látszott, hogy Zelmira szíve nem is ébred, nem is dobban hevesebben senki láttára. Mély tenger a női szív, soká rejti mélyébe az érzelm drága gyöngyét, a szerelmet, de végre mégis akad bűvár, ki azt felhossa.

Zelmira szíve mélyebb volt a tengernél is és soká, nagyon soká tartott, míg bűvárra akadt.

Órízte is az édes titkot s nem tudta más, csak a hű Juro s a szomszéd ősnemesi Jablonszky család dalás fiőrököse Miklós, ki a hegyi tündér legnehezebb betege, reménytelen kedvese volt.

Ezzel a családdal élt örökös viszályban a büszke Polowenszky s ha valakinek, úgy ennek bizonyára sohasem lehetett reménye hozzájutni a féltékenyen őrzött kincshez.

Jól tudta ezt az ifjú is, a lány is s a Kárpátok ós fenyvesei a megmondható, hányszor siratták meg szomorú sorsukat.

— Jer elviszlek messze, messze innét atyád szemel elől, elrejtelek az erdélyi bércek között s élünk boldogan együtt, egymásnak.

Igy esdekelte gyakran az ifjú, de Zelmira hajthatatlan maradt; nem tudta elszakítani szívét az apjától. Minden nap, minden óra, minden perc újabb aggodalommal remegtette meg azon gondolatra, hogy apja megtudja viszonyukat s mégsem volt ereje sem az ifjút, sem az apát kitépni szívéből.

E kínos gyötrelmeitől egy nagy esemény szabaddá tette meg: 1793 év tavaszán az elnyomott, sokat szenvedett, boldogtalanná lett lengyel nemzet felkelt, hogy lerázza a súlyos rabigát.

A szeretett apa, az imádtott ifjú odahagyta az ósi fészket, a féltett kincset, a kedves leányt.

Itt ezen a helyen, hol e kunyhó áll, búcsúzott el

A jótékony család ezen tényei legragyóbban hirdetik a család tagjainak nemességét, — s teszik őket méltóvá a károsodottak halájjára s a közönség osztatlan elösmérésére.

Elősmérés.

Tíz 13 esetben merült fel: A leégett épületek becseréte 6589 frtot tett ki, — az épületek 4 esetben nem voltak biztosítva.

Meg kell emlékezmem a múlt hó 15-én az esteli órákban dult nagy viharról a mely különösen B. Csaba községben és határában az épületekben és ültetvényekben nagyobb kárt okozott, és a m. hó 21-én a csabai, új-kigyósi és kétegházi határokon elvonuló óriási jégesőről a mely helyenkint a termést teljesen tönkretette.

IV. Vegyesek.

A vármegyei pénztárak véletlen vizsgálata általam a múlt hóban is megejtetvén a pénz kezelés rendben s a pénzkészlet megjövönök találatot.

A múlt hó végével az iskolai év befejeztetvén a zárvizsgák szokott rendben minden iskolában megtartattak.

A kémények seprése az arra hivatott közegek által kellően ellenőrzöttetett.

A közigazgatási ágak főnökei az 1876. VI. t. c. 15. §-a szerint a saját hatáskörüköz tartozó közigazgatási állapotokon kívül a felmerült nehézségek, akadályok és összeütközésekről is a tek. közigazgatási bizottsághoz jelentést tenni tartozván, a következő esetet hallgatással nem mellőzhetem.

Ugyanis Gyula városában az elmúlt héten megtartott rendszerinti vizsgálatom alkalmával a város orvosát a közegészségügy állásáról megkérdezvén, a mennyiben a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur az idén is kibocsátott körrendelete által a törvényhatóságokat a közegészségügy érdekében a köztisztaság fentartására utasította, nem tartottam feleslegesnek a városi orvost figyelmeztetni, hogy a városi rendőrséget a közegészségügyi rendőrség gyakorlásában tanácsával támogatni, s a fertőtlenítésnek vagy a magán ház telkeken, mint közhelyeken ide érve a közkórházat is, mikénti fogantatását ellenőrizni el ne mulassza. Ezen szobeli rendelkezésnről a vármegyei tisztai főorvosa értesülvén f. hó 7-én 209. sz. a. hozzámm intézett beadványában arról értesített, miként a városi orvoshoz ártit, hogy minden ide vonatkozó eljárástól őrizkedjék, a kórházi gondnoknak pedig meghagyta, hogy a netán vizsgálat végett a közkórházban megjelenő községi orvos és kapitánynak a kórház helyiségeit vizsgálat megejtése céljából további intézkedésig rendelkezésre ne bocsássa.

Tekintetes közigazgatási bizottság!

Mintthogy az 1886 XXII. t. c. 3 §-a szerint a község hatósága kiterjed a községben s a község területén lakó vagy tartozkodó minden személyre és a községben és területén létező minden vagyonra; mintha az idézett törvén 22 §-a szerin; a rendőrséget is kezeli, minthogy a község az 1876. XIV. t. c. 141. §-a szerint általában a köztisztaság felett örökös s a netán elő forduló hiányokat a közegészségi ügyekben illetékes első fokú hatóságnak orvoslás véget bejelenteni köteles; s minthogy a közegészségügyben kibocsátott kormány és hatóság rendeleteket a községi, illetőleg rendezett tanácsra városi hatóság felelőség terhe alatt végrehajtani köteles: ezek-

nél fogva azt tartom, hogy midőn én a városi orvost egyelőre figyelmeztettem, hogy a fertőtlenítés és közérdekben kiadott rendeletek foganatosítását, minden kivétel nélkül, ellenőrizze törvényesen jártam el: eleneben a vármegyei tisztai főorvosa midőn a helyett, hogy rendelkezéseimről tölem kért volt felvilágosítást rendelkezéseim foganatosítását meghagyásával és letiltásával meg-hiusította hatáskörén túl lépett.

B. - Gyulán, 1888 július 8-án

JANCSOVITS PÁL,
alispán.

Levelezés.*

Körmöcbánya, július 14. 1888

Kedves Apám!

Július 12-én neki indultunk a Ruttkai vonalnak. Gyönyörű, vadregényes tájon haladtunk át míg délután 1 órakor Körmöcbányára értünk. A vidék szépsége megkapó. Kilencz alagúton át, folytonos kigyózó vonalban emelkedik a vonat szédítő magasra. Fülektől Zólyomig, ugyszólván a meredély szélén 4—500 láb magasban kigyózik a vasut nyon. Tölgfedett hegvek között szebbnél-szebb völgyek ragadják meg a figyelmet. Zólyomtól Körmöcbányáig a hegvek mindinkább nagyobbakká lesznek, a tölgyerdőben egy-egy sötétebb fenyő folt látható, folyik a küzdelem a tölgy s a fenyő között, míg végre is ez utóbbi lesz a győtes. Van valami megkapó benne, mikor az ember az első fenyő erdőt látja meg. Mint valami jól nevelt kisasszonyok, olyan egyenesen tartják magokat s oly sűrűn, oly tömött koronával állanak, hogy inkább elhinné az ember Hárnyak, hogy e fak tetején kergesse a zergét, mint a repczén a nyulat.

Körmöczön kiszállottunk. Egy pár elsővnyodott asszony és gyerek élénk küzdelmet fejtett ki pakkás-kánk elhódítása tárgyában Kocsi hányában gyalogosan vonultunk be az alattunk mintegy 600 lábnyira fekvő királyi bányavárosba. Beszállottunk az egyetlen — tehát legjobb — hotelbe „zum goldenen Hirschen“ (olyanforma alkalmatlanság, mint a kondorosi csárda) úgy-a-hogy megebédelvén, neki fogtunk egy kávéház felkeresésének, ilyen azonban Körmöczbányán nem található. Megnyugodva ekkent a változhatatlanban, feketekávévalunk nekiindultunk a pénzverő megtekintésének. Az igazgató előzőkeny szívesseggel rendelkezésünkre adott egy munkavezetőt s végig néztük az aranylemezek számítását, az aranydarabok kimetszését s magát a pénzverést. Érdekes, mily hajszálnyi pontossággal teszik egyetlen súlyúvá az egyes aranydarabokat s mily gondos vizsgálat alá vétetik a már kivert pénz. A legkisebb karcz, a legapróbb repedés, elhajlás nagytó ivergel lesz megtekintve s a hibás pénzdarab visszamegy az olvasztóba. És e gondosság nemcsak az arany pénznel, hanem a krajczároknál is épp ily minütiosus. Egy alkalmazzott épp jelenlétünkben nagytó ivergezt egy süttöteknőnyi leg-újabb vereti krajczárt. A pénzverő igazgatójának: dr. Kubareska Hügónak utasítása folytán a pénzverde megtekintését befejezve, átmentünk Helvig Nándor bányatanácsoshoz, engedélyt nyerni arra, hogy másnap megtekintsük a IV-ik számú Nándor császár altárnát. Hasonló szívélyes modorban lettünk fogadva s az igazgató recte: tanácsos ur nemcsak hogy engedély adott, de sőt megígérte. miszerint intézkedni fog hogy másnap reggel a bányába akadálytalanul leszállhassunk. Délutáni 5 óra felé járván az idő, tanácsolta, hogy estig tekintsük meg a majolika-gyárat s az állami zútot. Kozsueh Janos majolika-gyárában végig néztük az ügyes gölöncsérek és egyszerű festő emberek csinos munkáját. Fél órai hegy-mászás után kijutottunk a zúzóhoz s láttuk mint válik

* Járásunk főszolgabírója halála kötelezett minket, midőn egy magán levélből ezen tartalmas és szép rajznak közlését lapunkban szíves volt megengedni. Szerk.

Az ifju a halállal vívódva megragadja az apa kezét s reszkető hangon feleli:

— Itt maradunk mindaketten közös fájdalommal, közös veszteséggel. Óh bocsásd meg a haldoklónak, hogy akaratom ellenére elrabolta lányod szívét, bocsásd meg s add rá atyai áldásodat!

Az atya már nem szól, de ráfekteti kezét az ifju fejére, elszálló lelkek a Kárpátok bércezen álló hegyi tündérre olyan hívólag tekint.

A hegyi tündér, jaj be sápadt szegény; gyöngeszellő is ledönti lábáról, Hát még az a rémes alak, ki habzó lován hozza a gyászhirot: „Elveszett Lengyelország, elveszett atyád, elveszett Jablonszky Miklós“, hogy ne teritené le“.

Még egyszer, még egy pillanatra tért magához, csak addig, míg elmondhatta végső óhaját;

— Temessetek a fenyvesek alá, két halottamat is hozd ide hű szolgám Juro hozdd el őket, s mint vagyonomnak örököse folytasd a szegények közt szerepemet, és fogadd meg, hogy míg Lengyelország szabaddá nem lesz, te is, maradékaid is itt a közlemben maradtok.

Juro hiven teljesíté a parancsot. — Itt lakott s innen járt le a szükölködőkhöz, kiknek azon kérdésére: „Hol a hegyi tündér,“ csak azt mondta busan: „Más vidéken jár már!“

S a nép egyre várja, egyre hiszi, hogy vissza jönn még. — Juro is elköltözött, s én a fia, tartom fogadását s beléoltom az unokába is.

Mélyen megindított az agg fájó hangja; megilletődve távoztam s ellet merengek ma is: Lesz-e idő, mikor megszünhet fogadása, mikor visszatérhet.

MARGÓCSY GUSZTÁV.

ki a köztől többszörös vízzel öblítés után az arany-
1/2, 7 óra tájt visszaértünk a városba, mely sokkal többet
ígér felülről a vasútról szemlélve, mint a mennyit tény-
leg nyújt. Régi ó-német épületek, kihalt, csöndes utcák,
melyeknek csöndjét csak a lépten-nyomon csobogó, zúgó
patak hangja zavarja meg. A hideg széllel jövő eső
bekergetett a „goldener Hirschbe”. Vacsoránkról
csak annyi a feljegyzésre méltó hogy én nem kaptam
kenyeret, hosszas látás-futásra sikerült felhajtani egy
prezlire érett több napos kiflit, melynek keménységi
foka élénken emlékeztetett a katonai „zwiebakra”. Az
idő ezalatt alaposan hidegre vált, úgy hogy a takaró
adott nagy danyha egyáltalán nem volt alkalmas.
Másnap — 13-án — reggel 8 órakor jelentkezett laká-
sunkon a bányatanácsos által kalauzolásunkra kiküldött
altiszt, kinek vezetése mellett rövid 1/4 óra alatt oda-
értünk a 4-ik számú Nándor császár altárnához. Kúpecz
István Ödön bányatiszt — kinek érkezésünk már jelezve
volt — igen szívesen fogadott s elmagyarázta, hogy e
tárna, mely 21 kilométer hosszú fog lenni, azon czéllal
épül, hogy a szt.-kereszt bányában feltörülő bányavizet
levezesse. A fúrás nem kalapács és vésővel, hanem
géppel történik, melyet sűrített levegővel hajtának. A
sűrített levegő vastag csövekben jut le a bányába s így
hozza mozgásba a gépet, mely egyszerre 4 drb. egyen-
kint 2 1/2 méter hosszú acél fúróval dolgozik. A midőn
azután kifurának 16—18 lyukat, ezekbe beletesznek min-
tegy 15 kgrm. dinamitot s felrobbanják. Egy-egy méter
fúrása átlag 50 ftba kerül. Ezek előrebocsátása után
átöltöttünk s a bányatiszt és egy altiszt kíséretében
odamentünk az aknához, hol egy, mintegy 1 □ méter-
nyi csésze várt már reánk, hogy a bányába leszállítsunk.
Ráléptünk a csészére. A tiszt fővegét levéve rövid imát
mormolt, ezután egy újabb süveg emeléssel azt mondta:
„glück auf!” Az összes jelenlevő munkások, altisztek
kalapjaikat levéve ismételték: „glück auf!” Most ér-
tettem meg először e mondat jelentőségét. Nem a „sze-
rencsét” értik a „glück” szó alatt, hanem az isten-
gondviselést. Oly ünnepélyesen, oly komoly magabizal-
lással van kiejtve e két rövid szó, hogy csakis ezt jel-
lelheti: Isten segíts!

A tiszt megadta a jelet az indulásra s elmondta,
hogy most 250 méter mélybe szállunk le függőleges
irányban. A csészét melyen állunk 42 acéldrótból font
kötél tartja melyet gözgépgombolyít le. Életünk pedig
az Isten kezében van. Oly elfogultá teszi az embert
azon érzés, hogy talpa alól az anyaföldet elvesztette s
hogy élete egy hitvány drótkötél függ, bizony-bizony
félelem lepi meg. Eszébe jut mindazon szerencsétlenség
mit valaha hallott vagy olvasott. És ez elfogódás akkor
sem hagyja el, mikor 6 percznyi gyors leszállás után
a bányába ért. Az akna falaiból folyó miriád csepp
csobbanása erős zúgássá egyesül. Azt hinnéd egy nagy
folyam az, mely a legközelebbi pillanatban reánk tör s
elborít. A bányatiszt megerősít e képzelt helyessé-
gét, mert igaz, hogy a bányavíz folyamára nőne idelell,
ha 100—150 és 200 méternyire nem fogná fel a vizet
egy-egy reseroir, melyből aztán az óriás szivattyúk
távolítják el. A tárna maga elég kényelmes, 50) mé-
ternyire haladtunk benne, hol a fúrógép dolgozik. Me-
netközben odavilágított a tiszt 2 tóthoz, kik előtt mint-
egy 20—30 kgrm. dinamit hevert egy kosárban. Az
egykes patronokat gyujtó-zsinórral szerelték fel. Szerettem
volna a tisztet távolabb húzni, mikor nyitott kanócos
bányalámpáját alig pár hüvelyknyire odatartotta a di-
namit közé. Kedvünkért megindította a fúrógépet, mely
már akkor munkáját bevégezze pihent. Fűlsiketítő zajjal
dolgozott 10—20 másodperczig, az 500 méternyi holto-
zatos tárna a hangokat megszázszorozza, úgy hogy
valóságos mennydörögés válik. Megkérdezte azután
a tiszt, hogy megakarjuk-e várni a robbantást?
Egyhangulag elengedtük ez élvezetet, mire kiadta a
rendeletet, hogy mindaddig míg fel nem érünk ne
robbantsanak, mert mint mondta a légnemzés a szállító
csészét is fellöki egy kevésbé, ugyanazon uton tértünk
fel a melyből s ugyanazon felszék szorongattak, míg
csak ki nem léptünk az anyaföldre, most már derűltben
hallva „Isten hozottként” a „Glück auf!”-ot.

Innen elmentünk a papírgyárba, — hol fenyőfából
készítik a sárga pakkoló papírost. A terem egyik végén
befolyik a fenyő lé, — a másik végén pedig a kész
papíros tekeredik fel egy nagy motollára.

Kimerítvén ekként Kőrömcz nevezetességeit délben
felhajtattunk a vasúthoz s nekindultunk Tátrafűredeknek.
Az idő meglehetősen hideg volt, de türethetően
tisztá.

Dr. SALACZ OSZKÁR.

Ujdonságok.

— **Jelölés lelkészi hivatalra.** A békesi evang. es-
perességhez tartozó csanádmezei ambróziávi evang.-egy-
ház lelkészi állomására nt. Áchim Ádám által jel-
öltettek az egyház kivánságára: ifj. Zsilinszky Endre
meggyes-bodzási lelkész, Povázasay Endre pest. megyei
duna egyházi segédlelkész, az esperesi hivatalból: Cho-
van Viktor aradmegyei apatalki lelkész és Lányi Gusztáv
szarvasi segédlelkész.

— **Phylloxera.** Mint már lapunkban említve volt
városunkban a cigányéri szőlőkben a phylloxera lett
konstatálva. A fészolgabirói hivatal részéről ez ügyben
rögtön jelentést tétetett a felettes hatóságoknál s máig
ismételt sürgelés daczára semmi intézkedés nem történik.
Valóban megfohatatlan a közönyösség melylyel ez ügyet
ott fent veszik. Azt hisszük, hogy ezt nem volna szabad
ennyre elhanyagolni. Szőlőbirtokos közönségünk
érdeke rögtönös intézkedésért kiált!

— **Szerencsétlenség Szentandrásán.** Fazekas Ká-
roly tizenhat éves ifju embert jul. 15-én Tóth János ha-
sonkorú társa véletlenül agyolította. Az ügy elintézése a
szarvasi járásbíróshoz lett felterjesztve.

— **Elzárt út.** A Szarvasról Szentandrásra vezető
megyei rendes út a szarvasi gözmalomtól kezdve az út
kövezése miatt el van zárva, s azok, kik ez irányban
közlekedni akarnak, a szolnoki útra vannak utasítva.

— **Új heti placz.** Nagyné Szénás békesmegyei szom-
szédos község belügyministeri engedéllyel minden ked-

den heti vásárt tart. Ajánjuk különösen iparosaink fi-
gyelmébe. Hátha ebben egy Új-Kondoros rejlik.

— **Tomafés táncszal.** Békés-Szentandrásról írják:
Jul. 15-én Dorogi László 25 éves ifjút nagyszámú nép
kísérte örök nyughelyére. Nevezett ifjú néhány év alatt
atyját, anyját és több testvéreit kísérte sírba s így az
egész családból már csak egyedül állott. Az oldalroko-
nok a szarvasi első zenekart fogadták meg s zeneszó
mellett kísérték a sírba. Önnét az egész kíséret zeneszó
mellett vonult a halottas házhoz s estig tánczozal
egybekötött mulatságot rendeztek a megholt tiszt-
telelére.*

— **Beiratás a budapesti állami középipariskolába.**
A jövő tanévre az állami középipariskola építészeti
szakosztályába 15, a gépészeti 20, a vegyészeti 8,
a fémvas ipariba 6, a faipari szakosztályba 8 tanuló
véteik fel. Rendes tanulók gyanánt beiratkozhatnak: a)
azok, kik az ipari tanulóknak számára szervezett három
évi tanfolyamot bevégezték s legalább is jó osztályzatú
bizonyítványuk van. b) Azok, a kik a polgári iskola,
gymnasium vagy reáliskola négy alsó osztályából jó
osztályzatú bizonyítványt nyertek. c) Iparos segéddek és
mindazok, kik az a) vagy b) pontban kívánt készütsé-
güket felvételi vizsgálat után bizonyítják. Általában
megkivánatjuk, hogy a belépni kívánó növendék az általa
választott szakcsoportbeli iparágban már előre gyakorla-
tot szerzett s legalább is azon két havi nyári szünidő
alatt, a mely után a középipariskolába akar lépni, a
gyakorlatban foglalkozott legyen. A belépni kívánó
tanulók megyei, városi vagy körörményi hivatalos bizonyít-
ványával tartoznak igazolni hogy ép és egészséges
testalkatúak. Bővebb felvilágosítással készségesen szol-
gál az igazgatóság (VIII. Sándortér 4. szám.)

— **Levő hír a gardákra.** A gabona piaci árak
csak nem javulnak, sőt a mi nem kis aggodalomra
szolgált okot, az ellégi nagyon leonyomott árak is is-
mét hanyatlának. A múlt pénteki hetivásáron a legjobb
minőségű buza métermérszája Szarvason már csak 5 ft.
70 krron kelt. Mi lesz ennek a vége? Adóink emel-
kednek, az árak csökkennek, nem rejlik-e ebben orszá-
gos katasztróphának a magva?

— **Kaszinói közgyűlés.** Szarvas városi kaszinói
társulat Salacz Ferencz vezetése mellett jelentékeny
számu együleti tagok részvételével jul. 15-én megtartott
közgyűlés az alelnöki tisztségre Dr. Fuksz Ede városi
orvost választá meg. A legutóbbi két év óta 15 forinttal
redukivülleg felemelt tagsági díj határozatilag a követ-
ző évre 10 forintra szállított le.

— **Meghívás.** A békesmegyei tanító-egyesület
aug. 6-án Szarvason rendes közgyűlést tart, melyre az
egyesületi tagok s a tanügyi baráti tisztelettel meghívot-
nak. Tárgysorozat: 1. Gyakorlati tanítás s számtan kö-
réről. Előadó: Molnár János. 2. A fűjegyző jelentése a
lefolyt évről. 3. Az 1889-ik évi közgyűlési tettelek kitű-
zése. 4. Milyen viszonyban állnak egymással ismeretter-
jesztés és kedélynemesítés vagyis a tanítás és nevelés
a népiszkolában? Előadó Benka Gyula. 5. Koncesz Józ-
sef. A szülők, előjárók s érdemes emberek iránt való tisz-
teletre szoktatás a gyermeknél s ennek módja. 6. A
pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése s a
kölségvetés bemutatása. 7. Könyv- és tanszerintés jelen-
tése. 8. A jövő közgyűlés helyének kitűzése. 9. Tárgya-
lása azon írásbeli indítványoknak, melyek a közgyűlés
előtt legalább 10 nappal az elnökséghez benyújtattak. 10.
Tiszviselők és igazgató bizottsági tagok választása. A
közgyűlés d. e. 8 órakor kezdődik. A közgyűlést mege-
lőzőleg aug. 5-én d. u. órakor igazgató-bizottsági gyűlés
fog tartani. A közgyűlésre menni szándékozók az ingyen
szállás elnyerhetése végett előre jelentkezzenek Molnár
János ág. evang. tanító úrnál. — B.-Csaba, 1888. 15-én
Németh Lajos, egyesületi elnök.

— **Bíróági áthelyezés.** A király ő felsége Dr. Gedeon
Albert új-vidéki törvényszéki bírónak, ki pár év előtt a
szarvasi kir. járásbírósnál mint aljárásbíró működött
s társas életünk egyik legkedveltebb alakja volt, a
nagyváradi törvényszékhez kért áthelyezését jóváhagyta.

— **Városi kölségvetési előirányzat.** Városunk
1839-ik évre szóló kölségvetés előirányzata a tanács-
teremben betekintetés czéljából ki van téve. Kik arra
észrevételeiket tenni akarják 15 napi időn belül azt az
előjáróságnál megtenni el ne mulasszák.

— **Elhaltak névsora Szarvason az év. egyházban.** Julius
13-ig. Kovács János 8 éves, vízkór. Szklénár György 2 éves
bélhurut. Zvada Pál napcsámos 32 éves, hagymáz. Bobvos Pál
4 éves, vörheny. Litavec Mihály 7 éves, vörheny. Babinszky
Mária, Foltán János földész neje 31 éves, tüdővész. Tóth Er-
szébet 8 hó, hörgőhurut. Pecsénya Zuzsanna 2 hónaposa. bélhurut
Pecsénya Mária 2 éves, agyburaklob. Michel Pál 3 napos.
veleszületett gyengeség Hráskó János 8 éves, vízkór. Zvada 7 hó,
bélhurut. Kranjnyk Anna, 4 napos, veleszületett gyöngeség Labát
János 4 1/4 éves, heveny brigtkór. Valent János 2 éves 7 hó bé-
hurut.

Irodalom és művészet

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” 44-ik szám tar-
talma: A Gentry-család. (Regény. Folyt.) Brankovics
Györgytől. — A szerelm himnusza. (Költmény.) Rud-
nyánszky Gyulától. — Hogyan értékesíthetjük gyerme-
keink szünidejét. (Vége.) Neményi Imrétől. — Mirta.
(Regényes történet Folytatás.) Cserneczky Gyulánétól.
— Az idény hősnője. (Rajz. Vége.) Csodányi Mariskától.
— Virág Julcsa. (Költmény.) Tulcsik Ferencztől. — Idő-
és erőpazarlás. (Elmeuttatás.) Elemértől. — Ilyen
a végzet. V. Benitzky Irmától. — Mindenféle. Képeink-
hez. Irodalom — Művészet — Mulatságok.
Képeink. Tél és tavasz. — Kűszöbön a zsvány.
— Tik-Tak.

Meléklet: „Hölgyek Lapja” Divatképekkel — A
divat bolondjai Eredeti regény Vértés Józseftől, 89—104
A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára: egész
évre 6 ft, félévre, 3 ft, negyedévre 1 ft, 50 kr.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest V. nagy
korona-utca 20. szám.

* Nem tartozunk ugyan azok közé, kik a külsőségekre szok-
tak nagy súlyt fektetni s tudjuk azt, hogy az igazi gyász szívből honol
azonban lehetetlen megbortránkozásunknak kifejezést nem adnunk a
Szentandrás történetét felett. Hát a temetést rendező, végtisztséget
tevő község sorában nem találkoztott oly komoly férfi ki tiltó szá-
vával megakadályozta volt ezt a megdöglő eljárást? Szerk.

Közgazdaság.

B.-Csaba jul. 12. 1888

Egy kis kirándulás.

I.

Beliczey István ur Ö Miga — mint gazdasági egy-
letünk elnöke, meghívást kapván Basch Lipot nagyber-
lő urtól, hogy a náda a töviskesi pusztán működő két
kivekötő aratógépet megszemlélni, s azok működéséről
véleményt mondani szívekedjek.

Elnök ur Ö Miga ki mindenben a haladás barátja
s a jót, a czélszerűt, a hasznost mindenütt és
mindenben partolni szokta, e meghívás elől sem
zárkózott el, s miután ugyan akkor a gyomai uradalom
tevékeny igazgatója Kherndl György által is fel lett kérve
a gözeke talaj lazító (Grubber) munkáját megtekinteni, al-
ul irrott és tanulni vágyó fiat Gézát magához véve, f.
hó 10-én Gyomara randulánk.

Az állomásnál várt reánk a buzgó igazgató ur, s
azon sajnálatos hírrel lepelt meg hogy a gözekeknek —
egy erősen szikes, s rendkívül kötött, kemény talajban
történt működése alkalmával baja történt s javítás alatt
van, mind a mellett annak eddigi munkáját be mutatni kész
Megyénk alispánja, ki épen a községek megvizsgá-
lása miatt köruton van, — szinte hozzánk csatlakozván
a pusztába kocsiztunk ki.

A gyomai uradalom földje általában lapályos, szikes
vegyületű nehéz fekete agyag, vizet át nem boesájtó
altalajjal, Gondolható, hogy az ilyen talaj nehéz műve-
letű, s a közönséges szántás nem porhanyítván meg
kellő mélységre, a csapadék vizeket át nem eresztik, s
a rajta levő növényzet névesebb évben csak silylik,
— ha teljesen ki nem vész.

Az urad. igazgatója e bajokat felismervén, belátta,
miserint ezen calamitáson közönséges eszközökkel segí-
teni nem lehet, s beszerezte a gőz ekét.

A gőz eke fealtata volt e bajokon segíteni, de
miután a mély szántás által felette sok vad, természetlen
föld került felszínre, melynek megtermékenyülésére
hosszabb idő kívántatott, a nagyon mély szántás mel-
lőzettel, s helyette a talaj porhanyítása, lazítása (grub-
ber) fogatosítottatott.

A grubberozás 18” mélyen eszközölte ki, mi által
a növény gyökerének a mélysebbe hatása megkönnyít-
tetik, de megkönnyítették egyszerűsége miatt az eddigi kárté-
konyan ható csapadék vizeknek a talajba könnyű
szerrel behatolása — s ez által hasznát hajtóvá
tételle is.

A múlt évi munka eredménye ez évben már
szépen mutatkozik, mert a gözművelés után 22, míg
a közönségesen művelt — pedig jobb glebájú földeken
csak 17. tizennyolcz kéve kereszt buza az eredmény.
Továbbá a gőz ekével művelt területeken termett buza
keresztje átlagban — miként a megejtett próba cseplés-
mutatja, — 63 litert, míg a gözművelés utáni csak 50
litert ad s az előbbi 3 kgr. súlyosabb s teltebb szemű is.

Végig járván több igy elkészített táblát, botjainkat
könnyen szurtuk le 16—18”-ra, míg a közönségesen
művelt táblákon ezt 6”-ra sem voltunk képesek tenni.

A gőz grubber könnyebb talajon 18” mélyen 9,
nehezebb talajon 7, s a lekötöttebb s nem kellőleg
nedves talajon 5. kapával dolgozik s napi munkája az
első es etben 16, 1200 □ öles hold.

Ugy értesültünk, miszerint van az országban egy
gözeke tulajdonos, ki kész lenne holdankénti díjért a
kivánt mélységre megmunkálni a földet, ha legalább
1200 holdra köteleznék magukat az illetők, mert ter-
mészetesen csekély területért nem teltet meg a költ-
séges utat.

Nem lenne e hasznos, ha gazdáink e felett gondol-
kodnánk, s akinek oly talaju földjei vannak, azokat a
gözműveléssel tennék hasznos hajtóvá. Én azt hiszem,
dúsan meglenne térítve az a néhány ft, melyet igy
kiadnának, mert hiszen egy, igy megízított földterület
nem csak egy, de sok éven át adna dúsbabb terméseket,
adna pedig épen ott, hol a szokásos műveléssel vajmi
csekély — vagy épen semmi eredményt nem tudunk
elérni.

II.

Kéve-kötő aratógépek.

Másnap reggel 5 órakor kocsira ültünk, hogy a
töviskesi pusztára mennyünk a kéveköttő arató gépek
munkáját megszemlélendők.

Utunk többnyire nagyon szikes, rosszul művelt
földek között vezetett; — eke alá vették itt oly föl-
dek, melyek talán birka legelőnek jók lehetnek, de
szántóföldnek minden esetre rosszak!

Annál jobb benyomást tett reánk a Kársz Imre
ur tulajdonához tartozó, s megyénk véghatárát képező
töviskesi pusztá, mely a kietlen vidéken ma holnap egy
oaszt fog képezni.

A birtok mintegy 4500 magyar hold, s jelenleg
Basch Lipót ur által bérben bíratik.

A birtok talaja korhanydús termékeny lapályos
és természetlen szikes partokból áll, s évekig apróbb
bérletekben rosszul műveltetett.

Basch L. pár év előtt átvevén a birtokot, gyakor-
lont gazdára valló szemmel azonnal átlátta, miként lehet
e birtokot hasznos hajtóvá tenni, s a gyakran káros csapadék
vizektől a lapályos, de termő részeket megmenteni. A ma-
gasabban fekvő szikes részeket ugyan is, melyek eddig a
lapos részeket elszórták árasztani, — széles árkok és
partlással körül vették, mi által kettős czélt ért el t.
i. a sovány, szikes partokon elfogván a csapadék vize-
ket, megmentette a lapályos, s eddig a leáramló vizek
által részben használhatatlanná tett szántóföldeket, s
másodsor a szikes, partos legelőknél — melyekről
eddig a viz csakhamar leszaladt, — elegendő vizet
biztosítván, jobb legelőket nyert!

A birtok mérnökileg osztott fel rendes táblakra melyeken gyönyörű búza röpze, len, mustár stb. kereskedelmi, és lucerna, vörös lóher, répa, topinambur stb. takarmány növények díszlenek; szóval Basch L. urban egy igen ügyes és értelmes gazdát ismertünk fel, kit a meglehetősen hátra maradt sárrét bátran utánzandó példaul vehet.

Ezeket, mint a melyek reánk e vidéken legkevésbé várt kedves benyomást tettek elmondván, térjünk át az arató gépekre, melyeket egy gazdag búza tablában működve találunk.

A gépek összehasonlítás czéljából két külön czégtől lettek beszerezve; egyik ugyan is Mack Cormick, a másik W. A. Wood-féle.

Ára mindegyiknek 850 forint.

A gépeket 4-4 ökrök, három óránként felváltva húzta, s mellette, — a gépen ülő gépészen s az ökrök vezetése és hajtására rendelt két emberen kívül, — 10 munkás foglalkozott, kiknek egyéb teendőjük nem volt, mint a kész kiveket keresztelkebe összerakni.

Napi munkaeredménye egy-egy gépnek, a nagy hármatok miatt csak reggel 7 órától működhetvén — 10-12 magyar hold.

A gépek munkája kifogástalan, s a kézimunka tisztaság és rendességben meg sem közelíti. A sarlót oly tisztán hagyja, hogy azon kalász: találni egy általán nem lehet, s a gereblézést feleslegessé tenni; a kékék oly szabályosan és szorosán kötvék, hogy semmi kívánni való e részben nem marad.

Nézetünk szerint a M. Cormick féle valamivel előnyben van a mi a kive kötés és kidobásnál nyilvánul, amde az eltérés a két gép munkája közt oly csekély, hogy komolyan szóba sem jöhet.

Előnye e gépeknek a tiszta, rendes munka, de legfőképp az, hogy a gazda nincs kiszolgáltatva az aratók kenyékedvének; hátrányai a magas ár, a gyakori javítás szükségése, de legfőképp az, hogy nedves időben nem használható.

Az ár magasságát egyrészt a túlmagas vámok okozzák, mert egy ilyen arató gépért több mint 200 frt a behozatali vám, s már részről a gyárosok túlesigázott igényei, mert lehetetlen, hogy az elő állítás, mely a gép minden complicitásága dacára is elég egyszerű, — így sokba kerüljön.

Nem foghatjuk meg, hogy államunk, mely már a cséplőgépek készítésére gyárat szerelt fel, miért nem szervez egy osztályt arató és egyéb gazdasági gépek

készítésére is, hiszen így meglebbe kimélve a gazda a túlmagas beviteli vám fizetésétől, s a gépeknek míg mindig eléggé magas árai bent maradnának az országban. En megvallom, csak annyiban vagyok barátja az arató gépeknek, amennyiben azokat mint kísérő eszközöket tekintem a gazdaságban, de az egész aratási műveletet gépekre bázározni nem tartom okszerűnek s nem ajánlhatnám senkinek, mert ezt téve, túl lönénk a czélon, amde hason körülmények között, ugy használva, mint Basch urnál is tapasztuk, csak is ajánhatólag szolgálhat azokról. Ő ugyan is mig 8 dbot akar beszerezni, mert távol a községekől, nehezen, olykor épen nem jut munkásokhoz, s így kénytelen magát ezen calamítás alól akként emantipálni, hogy tavasszal 70-80 holdnapos eselédet fogad, kik végzik a széna le és betakarítást, segédkeznek a gabona behordásánál, s végzik a cséplést. Az aratás kezdetén alig tudná ezeket foglalkoztatni másként, hanem használja az arató gépek mellett, s 8-10 napi aratás alatt kikeresik fizetésök egy részét, s a cséplőgépek mellé biztos és fennakadás nélkül használható embereket vannak.

ZLINSZNYKY ISTVÁN, egyf. titkar.

Felelős szerkesztő: Mihálfi József.

H I R D E T É S E K.

H i r d e t m é n y.

Frankó Emánuel örökösének szarvasi 2/4 telek földje szabadkézből eladó.

Jelentkezhetni Frankó Károlynál a Stein-féle tanyán. 2-3 **FRANKÓ KÁROLY.**

Jékel és Hageter rőfös- és di-
vatáru kereskedésében egy jó ház-
ból való 3-4 gymnasiális osztályt végzett fiu tanulóul azonnal felvétetik. 2-3

Városligeti

Testegyenestő gyógyintézet Budapesten,

(ezelőtt Dr. Fischhof-féle vízgyógyintézet.) Hermina-ut 1525.

Intézetünk a főváros egyik legmagasabb, kiesebb és legegészségesebb helyén fekszik, ugyanazon területen melyet eddig a Dr. FISCHHOF-féle városligeti vízgyógyintézet foglalt el. — A 44,000 m² méternyi sűrűn befásított telken épült Cottage épület 30 tiszta egészséges, külön bejáratú újonnan átalakított szobát foglal magában, — Casinóval, zárt és fűthető folyosóval, tekepályával lugasokkal stb.

A fővárossal való összeköttetést lövonatok és társaskocsik közvetítik.

Az intézetünkben felvett betegek minden beteg testalkatának és bajának megfelelően külön előállított készülék segítségével rendszerint műtét nélkül gyógyíthatnak. — Kitünő és eddig el nem ért sikerrel kezel-

jük különösen a következő betegséget u. m.

I Az összes bármely alapon fejlődött (csúzósz köszvényes gümökörös) izületgyuladásokat. — II. Csonttöréseket ficzomokat és ezeknek valamint az izületgyuladásoknak utóbajait, u. m.: (zsugor) izületmerevségeket, korlátolt mozgathatóságot, végtágrövidüléseket elgörbüléseket stb. III. A vele született és következ-
ményes elgörbüléseket u. m. a gerincoszlopok oldal- mely- és hátfelé irányult elgörbüléseit angolkörös vagy csigolyaszűrés alapon keletkezett púpokát, tyúkmelleket, görbe nyakat, donga-, lúd-, ló- és saroklábat, donga, gacsos térdet. IV. Gyermekek hűdést és következményeit. V. Zúzódásokat, csúzt és köszvényt.

Készülékeink a phlastikai művészet legmagasabb fokán állván, megvalósítják a modern testegyenészet legmerészebb követelményeit, minél fogva minden betegnek kivétel nélkül a fennjárást és az egészséges fekvésű intézetünk tiszta levegőjében való szabad mozgást, de első sorban a műtét (operatio) teljes mellőzését lehetővé teszik. Az eddigi hidegvíz gyógykezelés folytattatik.

Bővebb felvilágosítást ugy az egyéb ezuttal fel nem sorolt betegségek gyógyítását, mint házi szabályzatunkat illetőleg, könyvecskébe fűzött értesítőink nyujtanak, melyekkel kívánatra bérmentve szivesen szolgálunk.

Ezen közhasznúintézményünkre kérjük at. közönség pártfogását

Dr. Verebélyi László
felelős főorvos, egyet. m. tanár
a Stefánia-gyermekkorház
sebése.

Dr. Róth Adolf
testegyenestő az intézeti
betegek rendelő orvosa

Fischer Győző
es. k. adv. szállító
orvos, seb-, mű-
és testegyen. segély-
művek gyárosa.

3-5

Hirdetmény.

Mázor és Pól testvérek ve-
gyes kereskedésében egy jó
házból való 3-4 osztályt vég-
zett fiu tanulóul felvétetik. 1-3

H i r d e t m é n y.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint elvállalok lakáson vagy pedig házhöz járva mosást és vasalást.

A n. é. közönség pártfogását kérve vagyok

Szarvas 1888. július hó

alázatos szolgálja

1-2

D É N E S R Ó Z A.

Lakásom: Szabó Gábor ur házában. Kuczka ur utcájában.

H i r d e t m é n y.

Egy 3-4 gymn. oszt. végzett, jó
házból való fiu tanulóul felvétetik.

NYÁCSIK SOMÁNÁL

Szarvason.

1-3